

**VIEŠO VISUOMENĖS SUPAŽINDINIMO SU NACIONALINIO ENERGETIKOS IR  
KLIMATO SRITIES VEIKSMŲ PLANO 2021–2030 M. (PLANO) PROJEKTU IR  
STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA  
PROTOKOLAS**

Viešas supažindinimas vyko Aplinkos ministerijos patalpose, Jakšto g. 4,  
Vilnius, 506 salėje, ir tiesioginės internetinės vaizdo transliacijos būdu,  
2024 m. liepos 22 d., pradėtas 13 val., baigtas 15 val.

---

**Paskirtas (-a) viešo supažindinimo pirmininkas (-ė):** LR aplinkos ministerijos (Jakšto g. 4, 01105 Vilnius, tel. 8 626 22252, el. paštas: info@am.lt) Taršos prevencijos politikos grupės vyresnioji patarėja **Beata Vilimaitė Šilobritienė**

---

**Paskirtas (-a) viešo supažindinimo sekretorius (-ė):** LR aplinkos ministerijos (Jakšto g. 4, 01105 Vilnius, tel. 8 626 22252, el. paštas: info@am.lt) Taršos prevencijos politikos grupės patarėjas **Mindaugas Raulinaitis**

---

**Informacija apie dalyvius:** viešame supažindinime dalyvavo 130 asmenų, įskaitant Plano rengimo organizatoriaus ir SPAV dokumentų rengėjo (Energetikos ministerijos ir Aplinkos ministerijos) atstovus. Taip pat dalyvavo atstovai iš tokių įmonių ir institucijų, kaip LR Seimas, Ministrės Pirmininkės biuras, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, AB Amber Grid, ORLEN Lietuva, SEB, Telepartner UAB, UAB „EPSO-G“, Biodegalų asociacija, AB „Energijos skirstymo operatorius“, Valstybinė miškų tarnyba, Tauragės rajono savivaldybės administracija, Viešųjų pirkimų tarnyba, LR susisiekimo ministerija, LR žemės ūkio ministerija, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija, STRATA, Elektros sektoriaus asociacija, VEESLA UAB, LITGRID, VšĮ „Žiedinė ekonomika“, Enefit UAB, Ignitis grupė AB, Lietuvos saulės energetikos asociacija, VšĮ Baltijos aplinkos forumas, redakcija „Mano ūkis“, Aplinkos apsaugos agentūra, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Asociacija Rudaminos bendruomenė.

---

**Viešo supažindinimo objektas:** visuomenės supažindinimas su Nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano 2021–2030 m. (plano) projektu ir šio plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita.

**Viešo supažindinimo eiga**

Viešo supažindinimo pradžioje nutarta, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės vyresnioji patarėja Beata Vilimaitė Šilobritienė bus viešo supažindinimo pirmininkė, o Taršos prevencijos politikos grupės patarėjas Mindaugas Raulinaitis – sekretorius.

Pirmininkė pristatė viešo supažindinimo tikslus ir supažindino su jo procedūromis ir tvarka, informavo, kad supažindinimas bus įrašomas, o diskusija (atsakymai į klausimus) vyks po pranešimų, kurių metu bus pristatytas plano projektas ir SPAV ataskaita.

Įžanginį žodį tarė Energetikos viceministrė Daiva Garbaliuskaitė, pristatydama Plano poreikį, strateginę svarbą ir reikšmingumą nacionalinei energetikos nepriklausomybei.

***Plano projekto pristatymas***

Plano rengimo projekto vadovas Enrikas Etneris, atstovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją, pristatė Plano rengimo teisinį pagrindą, pagrindines jo dalis, rengimo grafiką, Europos Komisijos vertinimo rezultatus ir pastabas, kiekvieno Plane nagrinėjamo energetikos sektoriaus prognozes ir siūlomas priemones. Plano rengimo klausimai Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją atstovaujanti Judita Liukaitytė-Kukienė pristatė Plano dalis ir priemones, susijusias su klimato kaitos švelninimu ir išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimu, ŠESD mažinimo tikslus, ŠESD kiekių prognozes pagal sektorius ir Plano priemonių finansavimo šaltinius.

### ***Plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos pristatymas***

Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės patarėjas Mindaugas Raulinaitis pristatė SPAV tikslus, SPAV atlikimo priežastis, SPAV proceso eigą. Pristatė galimus SPAV atlikimo būdus ir pasirinkto vertinimo metodo priežastis. Informavo, kad atsižvelgiant į tai, kad Planas yra nacionalinio lygmens strateginis dokumentas, informacija apie pasekmes patirsiančią aplinką yra bendro pobūdžio, atliktas vertinimas aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektų (tikslų) atžvilgiu, vertinant galimas reikšmingas Veiksmų plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir kituose strateginiuose dokumentuose užsibrėžtų darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimui. Išsamiau buvo pristatytos galimos Plano įgyvendinimo teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkos komponentams (paviršiniam ir požeminiam vandeniui, aplinkos orui, klimatui ir jo kaitai, biologinei įvairovei, nacionalinėms saugomoms ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, kraštovaizdžiui, kultūros paveldui, dirvožemiui ir žemės gelmėms, materialiajam turtui, visuomenės sveikatai), paminėtos galimos reikšmingų neigiamų pasekmių mažinimo priemonės.

### ***Klausimai – atsakymai (diskusija)***

Klausimai buvo pateikiami žodžiu ir pasinaudojant MS Teams pokalbių (*chat*) funkcionalumu. Klausimų ir pasiūlymų pateikimas pasinaudojant pokalbių (*chat*) funkcionalumu laikomas pateikimu žodžiu.

Žemiau pateikiami apibendrinti pasisakančiųjų klausimai ir nuomonės bei Plano ir SPAV ataskaitos rengėjų atsakymai.

**1 klausimas.** Kaip ketinama atsižvelgti į tai, kad 2012 m. referendume Lietuvos piliečiai pasisakė PRIEŠ atominę elektrinę. Atliekant analizę, ar bus organizuojamas naujas referendumas?

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Prašome atkreipti dėmesį, kad 2012 m. referendumas buvo konsultacinio (patariamojo) pobūdžio dėl Visagino atominės elektrinės vystymo. Šio projekto atnaujinti neplanuojama. Lietuvoje nėra uždrausta branduolinių elektrinių plėtra, todėl tyrimai ir analizės gali būti atliekami, kurios yra atliepiamos Plano priemonėse. Pažymėtina, kad pagal LR įstatymus, statant naują atominę elektrinę Lietuvoje būtinas LR Seimo sprendimas. Jeigu analizės rezultatai parodys, kad Lietuvai reikia naujos atominės elektrinės, sprendimas turės būti politinis ir jį turės priimti LR Seimas, kuris ir nuspręs ar būtinas papildomas/naujas referendumas.

**2 klausimas.** Vandens gamyklos yra visiškai nekenksmingos ir neturi neigiamų pasekmių vandens ištekliams, nes padidėjus kritulių kiekiams, tai kompensuoja vandens gamybai reikalingą vandens kiekį. Siūlome išbraukti iš SPAV ataskaitos teiginius, kad vandens gamyba gali neigiamai paveikti vandens išteklius.

**SPAV ataskaitos rengėjų atsakymas.** SPAV ataskaitoje nėra įvardyta, kad bus daromos neigiamos pasekmės vandens ištekliams, bet nurodoma, kad potencialiai tokios neigiamos

pasekmės yra galimos. Nežinant konkrečių gamybos vietų ir būdų nėra galimybės pateikti šių pasekmių skaitinės išraiškos, tačiau ignoruoti potencialių neigiamų pasekmių taip pat negalima. Vandenių srities ekspertas papildomai peržiūrės vandenilio gamybos priemonių pasekmių vertinimo dalį ir pagal galimybes ją patikslins.

**3 klausimas.** Ar SPAV buvo vertintas poveikis ne tik aplinkai, bet ir ar parinktos reguliacinės priemonės aplinkos gerinimui bus sėkmingai priimtos sektoriuose, kuriems reguliuoti jos skirtos? Pvz. - neseni ūkininkų protestai, rodantys, kad procesas konkrečiai šiame sektoriuje nebuvo itin sėkmingas. Daugiau apie tai EBPO studijoje „*Better regulation for the green transition*“.

**SPAV ataskaitos rengėjų atsakymas.** SPAV apimtis ir tikslai yra aiškiai apibrėžti teisės aktuose, o įvertinti reguliacines priemones, užtikrinančias priemonių įgyvendinimo sėkmingumą nėra vienas iš jų. Kaip nurodyta SPAV ataskaitoje, viena iš metodikoje naudotų prielaidų yra pilnas priemonių įgyvendinimas, t. y. vertinimo tikslams laikoma, kad Planas bus įgyvendintas, o priemonių įgyvendinimo užtikrinimo mechanizmo nagrinėjimas nėra SPAV dalis.

**4 klausimas.** Plane pasigendama informacijos apie tai, kaip jame numatytos priemonės atliepia Lietuvai tenkančias ŠESD kvotas. Plano priemonių rodikliai turėtų būti nurodyti prie priemonių aprašymo. Taip pat vertėtų aiškiai nurodyti kiekvienos priemonės įgyvendinimo finansavimo galimybes. Vertėtų detaliau aprašyti finansavimo prielaidas ir pateikti informaciją kiek finansiniai įsipareigojimai lemtų ŠESD sutaupymus kiekvienoje priemonėje. Siūloma numatyti visuomenės informavimo priemonę, susijusią su ATLPS2 sistema. Neaiški sąsaja su atsinaujinančių išteklių direktyvos reikalavimais transporto sektoriuje.

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Plano projekto 262–264 puslapiuose pateikta informacija apie kvotas, kiek pasiekta su esama ir planuojama politika iki 2040 m.; lentelėje pateikta informacija pagal sektorius, yra pateiktas grafikas, galbūt galima pagal poreikį papildyti. Plano priemonių rodikliai yra pateikiami atskirame priede. Finansavimo galimybės yra nurodomos pagal sektorius, o ne pagal priemones, nes finansavimas galimas dalinis ir iš atskirų skirtingų fondų, todėl konkretizuoti pagal kiekvieną priemonę nėra galimybių. Dėl finansavimo atitikties ŠESD sutaupymams – tai sudėtinga detalizuoti, nes labai skirtinga priemonių trukmė ir pobūdis, tačiau CPVA šiuo metu atlieka vertinimą, bus parengta kaštų-naudos analizės lentelė, kuri bus įtraukta į Planą kaip priedas. Taip pat reikia pažymėti, kad Planas nėra skirtas lėšų dalijimui, jame turi tik bendrai atsispindėti suplanuotas investicijos ir apibrėžta numatoma politika. Dėl naujosios atsinaujinančių išteklių direktyvos tikslų – ji dar nėra perkelta į nacionalinę teisę. Plano 2 dalyje „Nacionaliniai uždaviniai ir tikslai“ transporto sektoriuje pateikti tikslai iš Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos, o Plano B analitinėje dalyje pateikiami skaičiavimai naudojant daugiklius, nes taip reikės teikti Europos Komisijai. Kaip bus įgyvendinti šios direktyvos tikslai, tai bus politinis sprendimas perkeliant reikalavimus ir Plane ši informacija dar negali būti pateikta. Paminėtina, kad šiuo metu dar nėra žinomos apyvartinių taršos leidimų kainos, todėl Plane nėra galimybių pateikti informacijos apie tai, kiek kvotų trūkumas Lietuvai kainuotų.

**5 klausimas.** Pagal Atsinaujinančių išteklių direktyvą, vandenilio gamyba naftos pramonėje gaminant degalus yra priskiriama transporto sektoriui. Klausimas, ar Plane vandenilio gamyba priskiriama transporto, ar pramonės sektoriui. Plane įvardyti dideli kiekiai vandenilio eksporto, kuriai eksportuoti reikėtų išvystyti spec. infrastruktūrą, o ji Plane nenumatoma. Transporto sektoriaus dalyje, kuro balanso lentelėje pateikiami nepagrįsti biodyzelino kiekiai ir neaiškūs jų pokyčiai. Neaišku, kaip apibrėžiami pažangiosios ir nepažangiosios kuro rūšys. Plane

pasigendama anksčiau (prieš metus) nagrinėtos aukšto efektyvumo priemonės, skirtos ATL kainų kompensavimui. Kodėl šios priemonės nebeliko?

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Plane nurodyta vandenilio gamyba priskiriama pramonės sektoriui (pagal Vandenilio plėtros Lietuvoje 2024–2050 m. gaires). Transporto sektoriui priskiriamas tik vandenilis, naudojamas tiesiogiai transportui. Dėl biodyzelino ir Plane pateiktų prognozių, jos reprezentuoja visus biodegalus. Šį aspektą Plane numatoma patikslinti, tačiau abejotina, ar modeliuojant įmanoma išskirti atskiras atsinaujinančio kuro rūšis. Dėl pokyčių – planuojamas sumažėjimas susijęs su dyzelino ir iškastinio kuro vartojimo mažėjimu.

**Klausimo papildymas.** Lentelėje matomas dyzelino kiekių nuoseklus mažėjimas, tačiau biodyzelino kiekiai „šokinėja“ – mažėja, po to didėja, vėl mažėja. Ta pati situacija su benzinu – nors jo kiekai nuosekliai mažėja, biodyzelino kiekiai kinta neproporcingai.

**Atsakymo papildymas.** Modeliavimo rezultatai bus peržiūrėti. Galbūt 2030 metų vertės susietos su ambicingiausiais direktyvoje nustatytais tikslais. Dėl klausime minėtos priemonės atsisakymo – už priemonių krepšelio formavimą atsakinga Ekonomikos ir inovacijų ministerija; tai bus galima aptarti šią savaitę vykšiančiuose specializuotuose sektoriniuose susitikimuose.

**6 klausimas.** Pirmoje prezentacijoje buvo paminėta/parodyta, kad kai kuriose srityse viršijam įsipareigojimus. Kadangi tų įsipareigojimų pasiekimas kainuoja, ar nesvarstoma/nesiūloma „nebėgti priekyje traukinio“?

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Nors vienose srityse tikslai ir viršijami, tačiau tos pačios priemonės yra skirtos ir kitų tikslų pasiekimui. Pavyzdžiui, AEI priemonės leidžia ne tik pasiekti AEI tikslų, bet leidžia pasiekti ir ŠESD mažinimo tikslus. Jeigu bus sumažintos priemonių apimtys, tai atsilies ir kitiems tikslams. Dėl to, ministerijų manymu, priemonių krepšelis yra subalansuotas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad energetikos srityje būtent dėl energetinio saugumo aspekto mums svarbu turėti kaip įmanoma daugiau vietinės elektros generacijos.

**7 klausimas.** Numatyti degalų akcizo didinimai, ar atsižvelgta į tai, kad tai mažins Lietuvos konkurencinį pajėgumą, įsuks infliaciją, bei bendrai blogins gyventojų pragyvenimo lygį?

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Akcizo didinimas jau yra priimta politika, nes Akcizų įstatymas jau yra priimtas.

**Klausimo papildymas.** Bet jūs galite siūlyti jį pakeisti.

**Atsakymo papildymas.** Tai būtų didelis žingsnis atgal siekiant mažinti CO<sub>2</sub> emisijas.

**8 klausimas.** Ar nevertėtų Plane pateikti kiekvienos savivaldybės emisijų ir absorbcijų lentelę. Galima būtų tai pavaizduoti Lietuvos žemėlapiu pagrindu. Tuomet matytume ne tik bendrą makro vaizdą, bet ir kiekvienos savivaldybės indėlį.

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Emisijos skaičiuojamos nacionaliniu lygiu. Yra parengtos skaičiuoklės savivaldybėms, tačiau trūksta specifinių duomenų, o tiesiog padalinti savivaldybėms būtų nekorektiška. Planas yra nacionalinio lygmens ir tikslai yra nacionaliniu mastu, o savivalda gali dalyvauti įgyvendinanti priemonės. Tenka pripažinti, kad įgyvendinant priemonės savivaldybėse susiduriama su aktyvumo stoka.

**9 klausimas.** Pasigendama priemonių, užtikrinančių, kad naujų individualių namų ūkiai nesirinktų gamtinių dujų kaip pagrindinio šilumos gamybos būdo, kad mažasis verslas ieškotų alternatyvų. Taip pat klausimas dėl biometano ir 2 kartos biodegalų gamybos ŠESD sutaupymų skirtumo – ar jis susijęs su galimybe eksportuoti biodegalus ir sunaudoti juos ne Lietuvoje?

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Gamtinių dujų kainos dėl Rusijos energetinio karo prieš Europą buvo itin padidėjusios ir namų ūkiai, pasirenkantys gamtines dujas turėtų į tai atsižvelgti. Plane numatytos priemonės šilumos siurblių įrengimo skatinimui. Reguliacinėmis priemonėmis riboti gamtinių dujų naudojimą šiuo metu neplanuojama. Dėl antrosios klausimo dalies – biometano ir 2 kartos biodegalų gamybos ŠESD sutaupymų – asmenys, atlikę modeliavimą nėra prisijungę, todėl atsakymą galėsime pateikti raštu.

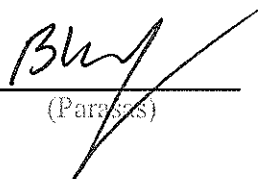
**10 klausimas.** Ar nereikėtų prie priemonių, skatinančių elektros energijos gamybą iš AEI pridėti ir CfD kontraktų su vystytojais taikymo? Elektros energijos rinkos reformos pakete numatomas privalomas CfD kontraktų su elektros iš AEI gamintojams ir branduolinėms elektrinėms taikymas.

**Plano rengėjų atstovų atsakymas.** Šios nuostatos bus vertinamos perkeliant direktyvą ir atitinkamai bus įtraukta į teisės aktų pakeitimus.

***Raštu gautų klausimų ir pasiūlyimų aptarimas***

Konstatuota, kad pasiūlymu ar klausimų raštu iki viešo supažindinamo negauta. Pirmininkė priminė, kad pasikeitus teisės aktams, pasiūlymai raštu gali būti teikiami iki 10 darbo dienų po viešo supažindinimo, t. y. iki 2024 m. rugpjūčio 5 dienos. Pasiūlymus galima teikti užpildant specialią formą, el. paštu ar raštu Plano ar SPAV ataskaitos rengėjams; prašoma nurodyti, ar klausimas susijęs su Plano rengimu, ar jo SPAV.

Viešo supažindinimo pirmininkas (-ė)



---

(Parašas)

Beata Vilimaitė Šilobritienė

---

(Vardas, pavardė)

Viešo supažindinimo sekretorius (-ė)



---

(Parašas)

Mindaugas Raulinaitis

---

(Vardas, pavardė)